

Stichting DUPAN
Bronland 12-D
Campus Universiteit Wageningen

Postbus 249
6700 AE Wageningen
info@dupan.nl

Verschijnt 4 x per jaar
Jaargang 6

Op 1 juni 2010 sloegen de voorzitters van NeVeVi, NeVePaling en CvB de handen ineen om de paling in Nederland te helpen. Zij richtten de Stichting DUPAN op. In datzelfde jaar ontstond het Duurzaam Paling Fonds. DUPAN hanteerde van meet af aan het motto: samenwerken aan een duurzame palingsector. Daarover berichten we graag in het DUPAN-Journaal.

www.dupan.nl

Herbevolking met miljoenen glasaaltjes

In 2016 werden verschillende gebieden in Nederland herbevolkt met glasaal. Er konden door de grotere beschikbaarheid van glasaal ruim driemaal zoveel van deze jonge palinkjes worden uitgezet dan vorige jaar.

- In **Friesland** zijn zo'n 2,6 miljoen jongen palinkjes naar gezond leefgebied geholpen. Daarmee werd vrijwel de gehele draagkracht van de Friese natuur benut: meer paling kan in deze gebieden niet opgroeien.
- In **Zeeland**, in het Veerse Meer, de Otheense Kreek en de Braakman in Zeeuws-Vlaanderen, zijn rond de 400.000 glasaaltjes uitgezet. Ook hier vinden de jonkies gezond leefgebied waar ze voldoende voedsel vinden om volwassen palingen te worden.

Dit voorjaar staat in De Grevelingen in Zeeland nog een herbevolkingsproject gepland, waarbij ongeveer 450.000 pootalen uitgezet worden. Pootaal is glasaal die enkele maanden in een kwekerij is opgegroeid om ze weerbaarder te maken.

Voortplanting: de eerste proeven

In het onderzoek naar voortplanting van paling in gevangenschap, dat wordt uitgevoerd door Wageningen University & Research hebben zowel een groep kweekalen als een groep wilde alen van het Veerse Meer hun gesimuleerde reis naar de Sargassozeë afgelegd in een zwemgoot. Dat heeft ze gevoelig gemaakt voor de voortplantingsproeven die nu lopen.

De dieren zijn van de zwemgoot overgebracht naar zoutwatertanks waar ze geslachtsrijp worden gemaakt. Dat is al voor een groot aantal van deze alen gelukt en nu wordt getracht de bevruchte eieren verder te laten ontwikkelen. Bovendien worden al voeders voor larven ontwikkeld. Intussen is een groep glasalen gedurende de eerste 6 maanden gefeminiseerd. Deze behandeling zorgt er niet alleen voor dat alle glasalen vrouwtjes worden, ze worden ook nog eens een stuk sneller pubers, zodat ze al na twee jaar gebruikt kunnen worden voor voortplantingsproeven. Op dit moment krijgen ze het juiste voer om straks goede kwaliteit eieren te geven als ze geslachtsrijp worden gemaakt. Uiteindelijk is het de bedoeling dat uit dit onderzoek glasaal voortkomt die bijdraagt aan een duurzame exploitatie van paling.

Paling over de dijk 2015

Grotere aantallen dan verwacht

Een van de maatregelen om de palingstand te verbeteren, is het project Paling Over De Dijk. In het gesloten seizoen van september tot en met november worden schieralen die naar de kust willen geblokkeerd door gemalen en waterkrachtcentrales. DUPAN helpt de dieren met dit project de zee te bereiken, op weg naar hun paai- gronden in de Sargassozeë.

In 2015 is door DUPAN Paling over de Dijk-visserij (PODD) uitgevoerd bij twee waterkrachtcentrales (WKC), bij twee gemalen in Utrecht, twee gemalen rondom Harlingen, een negental gemalen in het veengebied in Midden-Friesland en één waterinlaat bij Lemmer. Er is bij die activiteiten meer gevangen dan oorspronkelijk geschat werd. Het ging om 5.073 volwassen palingen (schier- alen), ongeveer 1.000 meer dan vooraf ingeschat. De palingen wogen gemiddeld bijna 1,2 kilo per stuk.

Vangsten

Bij de WKC's in Alphen en Maurik is met 4.943 kilo schieraal boven verwachting gevangen (+1643 kilo). In Utrecht werd minder gevangen dan verwacht (mede veroorzaakt door lage vangsten bij een nieuw gemaal). In Friesland waren de vangsten bij Harlingen boven verwachting. Er werd niet alleen meer schieraal aangetroffen, maar er was ook meer menskracht doordat bij het project ook onderzoek werd uitgevoerd.

In Midden-Friesland waren de verwachtingen niet hooggespannen, maar desondanks viel de vangst toch nog erg tegen. In de toekomst zal voor effectieve PODD-visserij gekeken worden naar alternatieve locaties. Bij Lemmer is voor het eerst gevestigd bij een waterinlaat (Tacozijsl). Hier werd 113 kilo schieraal gevangen die vervolgens uitgezet kon worden.

Opmerkelijk is dat in Harlingen in kilo's veel minder is gevangen, maar in aantallen bijna net zoveel paling als bij de WKC's. Het gemiddelde gewicht in Harlingen is waarschijnlijk veel lager doordat de intrek daar veel eenvoudiger is, dankzij een goede vishevel.

Medefinanciering

Van de totale kosten heeft DUPAN 64% betaald vanuit het Paling Fonds. NUON, waterschappen en vissers hebben in 2015 36% bijgedragen aan de kosten van Paling over de Dijk.

Paling overleeft ingeslikte haken vaak niet

Het Duitse Thünen Instituut en de Noorse Universiteit van Bergen voerden samen een onderzoek uit gericht op de invloed van catch & release op palingen. De methode die veel sportvisserij bezigen om palingen weer terug te plaatsen in het water werd door officiële instanties jarenlang gezien als diervriendelijk en niet-schadelijk voor de palingstand.

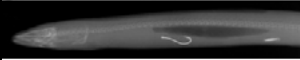
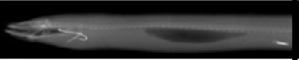
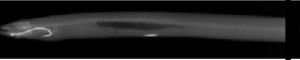
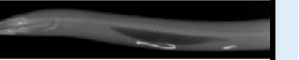
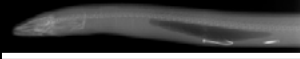
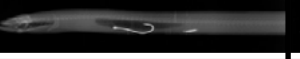
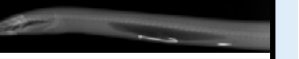
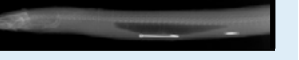
Het onderzoek wijst echter uit dat de paling niet altijd ongedeerd van de haak afkomt. Na 23 weken blijkt dat 27,3 tot 50% van de diep gehaakte palingen overlijdt. Dit hoge sterftecijfer heeft in 77% van de gevallen te maken met een maag- of slokdarmwandperforatie door de vishaak. Opvallend is dat de sterfte bij diep gehaakte en van de lijn gesneden palingen aanzienlijk later op kan treden dan aanvankelijk verwacht werd. Palingen bijten niet in aas, maar zuigen dit met kracht naar bin-

nen. Daardoor komt diep-haken relatief veel voor met als gevolg een aanzienlijke sterfte onder teruggezette palingen.

De onderzoekers concluderen in hun bevindingen dat de beste manier om dergelijke negatieve effecten te voorkomen, is om de vangst van ondermaatse of ongewenste vis en haakverwondingen zoveel mogelijk te beperken, door gebruik van andere aassoorten en grotere haken.

Stichting DUPAN onderzoekt alle effecten van menselijk handelen op de palingstand en werkt daar waar mogelijk aan oplossingen daarvoor. DUPAN denkt dat samenwerking door alle partijen die verantwoording dragen in de paling-problematiek, de snelste weg naar vooruitgang is.

De volledige resultaten van het onderzoek zijn te vinden op <http://www.dupan.nl>.

	A	B	C	D
Day 01				
Day 24				
Day 115				

Waterschap maakt zich sterk voor vismigratie

DIJKGRAAF - Toine Poppelaars is een man van zijn woord. Nadat hij in 2012 aangaf dat de verwijderde aalgoot terug zou keren (PZC TV, 5 september 2012), duurde het enige tijd voordat dit mogelijk was.

Eind april 2016 was het zover: er is een gloednieuwe vispassage geplaatst naast het gemaal Prommelsluis, in Kerkwerpe op Schouwen-Duiveland.

De vispassage moet het voor verschillende vissoorten mogelijk maken om vanuit de Oosterschelde het achterliggende natuurgebied in en uit te trekken.

Er wordt in samenwerking met de Provincie Zeeland en Rijkswaterstaat €717.868 betaald voor het project, en verwacht wordt dat de werkzaamheden in oktober gereed zijn.

Van links naar rechts: Luc Magnus (DB waterschap Scheldestromen), Ben de Reu (gedeputeerde Zeeland) en Liz van Duin (Rijkswaterstaat)

Onderzoek Wageningen UR toont te hoge dioxinegehalten aan

Paling uit gesloten, vervuilde gebieden niet eten

Nieuw onderzoek van de universiteit van Wageningen heeft bevestigd dat het eten van paling uit gebieden met een vangstverbod onverantwoord is. Na uitgebreid onderzoek onder Nederlandse mannen, concluderen wetenschappers dat paling uit zogenaamde gesloten gebieden zorgt voor hogere gehalten van dioxine-achtige stoffen, PCBs en enkele andere verontreinigingen in het bloed.

Sinds 2011 is het verboden om in de gesloten, vervuilde gebieden op paling te vissen. Desondanks nemen hobbyvisser en hengelaars nog regelmatig paling uit die gebieden mee naar huis. Uit het onderzoek blijkt dat 28% van de testgroep nog regelmatig paling uit het vervuilde water eet. Deze mannen hadden ongeveer 2,5 keer meer dioxine-achtige stoffen in hun bloed dan consumenten van paling uit de open, gezonde gebieden.

Sportvisser die hengelen in de gesloten gebieden en paling niet terugzetten, stellen zichzelf en anderen aan onverantwoorde risico's bloot. De NVWA houdt streng toezicht en paling uit die wateren is op de legale markt niet te koop. Consumenten die paling kopen doen er dan ook goed aan naar de oorsprong te vragen. Het logo van het Duurzaam Paling Fonds biedt daarbij houvast.

Controleur sportvisserij aan het werk tijdens één van de DUPAN-palingprojecten.

Palingfonds gaat Europees

Dit voorjaar is de Eel Stewardship Association opgericht. Deze vereniging gaat voor Europese palingsectoren een coördinerende rol vervullen in de fondsenwerving.

Deze fondsen, zoals het Duurzaam Paling Fonds in Nederland, worden ingezet voor projecten die de palingstand verbeteren, en voor wetenschappelijk onderzoek naar effectieve beheermaatregelen. Daarnaast wordt het fonds ingezet voor de ontwikkeling en invoering van certificeringen voor de Chain of Custody en de Sustainable Eel Standard. In Nederland is Stichting DUPAN aangesloten bij de ESA, in Duitsland is dat Initiative zur Förderung des Europäischen Aals e.V. (IFEA). Duitsland is als eerste gestart met de invoer van het nieuwe Europese merk ESF, Eel Stewardship Fund. In Nederland zal in de loop van 2017 het Duurzaam Paling Fonds-logo plaats maken voor het ESF-logo.

Voor meer informatie: www.esf.international

